CZU: 159.922.8:316.613.4:316.754.4 **DOI:** https://doi.org/10.5281/zenodo.7356697

SINGURĂTATEA CA FENOMEN SOCIO-PSIHOLOGIC LA ADOLESCENȚII ÎN CONFLICT CU LEGEA

Lucia SAVCA
Republica Moldova

Adolescenții au trebuința de comunicare și afecțiune, dorința de a fi înțeleși, de a fi sinceri cu o persoană căreia i se poate confia. Pentru această vârstă este specifică o tensiune emoțională, exaltare, stări depresive, o înstrăinare de membrii familiei, în cazul în care se confruntă cu neînțelegere din partea adulților. În cazul în care aceste trebuințe nu sunt satisfăcute, este posibil să se dezvolte singurătatea emoțională și socială, lipsa de relații cu cei apropiați, aderarea la grupurile neformale.

Studiul nostru a fost realizat pe un lot de 40 de adolescenți în conflict cu legea. Rezultatele au depistat că singurătatea s-a înregistrat la toți adolescenții în conflict cu legea la toate nivelurile: scăzut, mediu și ridicat. Singurătatea nu diferă după variabila de gen. O bună parte din această categorie de adolescenți (38%) au relații tensionate cu membrii familiei. În cercetarea noastră am constatat că satisfacție generală în familie au indicat 62% (25 persoane), iar 38% trăiesc relații tensionate cu membrii familiei: 15% (6 persoane) dintre adolescenți trăiesc insatisfacție generală, 15% (6 persoane) au un sentiment negativ de încordare neuropsihică, iar 8% (3 persoane) au o stare de anxietate în familie. Rezultatele studiului confirmă că adolescenții în conflict cu legea trăiesc singurătatea mai intens în urma ruperii relațiilor cu familia.

Cuvinte-cheie**:** *singurătate, adolescenți în conflict cu legea, familie, relații cu părinții***.**

LONELINESS AS A SOCIO-PSYCHOLOGICAL PHENOMENON IN ADOLESCENTS IN CONFLICT WITH THE LAW

Teenagers have the need for communication and affection, the desire to be understood, to be honest with a person they can confide in. For this age is specific an emotional tension, exaltation, depressive states, an alienation from family members, if they face misunderstanding from adults. If these needs are not met, it is possible to develop emotional and social loneliness, lack of relationships with close ones, joining informal groups.

Our study was conducted on a group of 40 teenagers in conflict with the law. The results found that loneliness was recorded in all adolescents in conflict with the law at all levels: low, medium and high. Loneliness did not differ by gender variable. A good part of this category of teenagers (38%) have strained relationships with family members. In our research we found that 62% (25 people) indicated general satisfaction in the family, and 38% live strained relationships with family members: 15% (6 people) of teenagers experience general dissatisfaction, 15% (6 people) have a feeling negative of neuropsychic tension, and 8% (3 people) have a state of anxiety in the family. The results of the study confirm that teenagers in conflict with the law experience loneliness more intensely after breaking up with their family. It is quite likely that strained family

relationships can trigger antisocial behavior and the development of loneliness.

***Keywords*:** *loneliness, teenagers in conflict with the law, family, relations with parents.*

Adolescența este vârsta de trecere de la copilărie la maturitate. Adolescenții sunt preocupați de cxutфrea sensului vieții, planificarea vieții de viitor. Aceste preocupări sunt esențiale pentru autodeterminarea lor socială și profesională. Pentru această vârstă este specifică o tensiune emoțională, exaltare, stări depresive, o înstrăinare de membrii familiei, în cazul în care se confruntă cu neînțelegere din partea adulților. Nevrotismul sporit din aceфstă vârstă este condiționat de frământările legate de căutarea sensului vieții. La această vârstă sunt importante: susținerea și îndrumarea adolescenților spre un scop bine determinat, stabilirea relațiilor amicale cu adulții, atitudinea plină de încredere și ajutor rațional. Comunicarea eficientă cu adulții înlătură stările depresive, neîncrederea în sine și "sentimentul singurătății", specific acestei vârste [1, p.43-46].

Pentru formarea unei personalități social stabile, independente din punct de vedere social, responsabile, mobile, un adolescent modern trebuie să treacă complet prin procesul de socializare, fără a se opri într-un anumit stadiu și fără a deveni autonom. Adolescentul izolat de colectiv sau fără un atașament în familie se poate confrunta cu astfel de probleme, precum: alcoolism, dependență de droguri, depresie, tentative de suicid, sentimentul de izolare și singurătate. Un adolescent este mai sensibil la observație, ține cont de părerea semenilor, ușor poate fi jignit, are senzația de izolare acută în relațiile cu cei apropiați. În unele condiții, la adolescent apare nevoia de izolare de ceilalți, ca o dorință de singurătate; în alte condiții, domină trebuința de comunicare și afecțiune, dorința de a fi înțeles, de a fi sincer cu o persoană căreia i se poate confia. În cazul în care aceste trebuințe nu sunt satisfăcute, se poate dezvolta singurătatea emoțională și lipsa de relații cu cei apropiați, ceea ce conduce la dezvoltarea singurătății sociale și emoționale, aderarea la grupuri neformale [1, p.45].

Pentru a înțelege fenomenul singurătății, în general, și trăirea acestui sentiment la etapa adolescenței, în special, oamenii de știință din diferite domenii: psihologiei, sociologiei, medicinei au cercetat singurătatea din mai multe aspecte. Totuși, până în prezent aceasta rămâne a fi unul dintre cele mai puțin studiate fenomene [1-3].

G.Geoffrey Booth (1996) afirmă că atunci când avem sentimentul de singurătate, gândurile noastre pot fi distorsionate astfel încât să exagerăm reacțiile la unele evenimente din viață care în altă situație le-am lua mai ușor [4].

În Republica Moldova acest fenomen caracteristic societății moderne a fost reflectat tangențial în studiile efectuate de F.Furdui (1990), V.Plămădeală (2015) [6, 2].

În cercetările sale F.Furdui a relevat factorii prezenți în familie și la locul de muncă, au un efect corespunzător asupra stării fiziologice a corpului și singurătatea este unul dintre ei [6].

V.Plămădeală consideră că singurătatea este o stare complexă, însoțită de o schimbare bruscă a proceselor de identificare și înstrăinare, chiar și în raport cu aceleași persoane. Sentimentul de singurătate este caracterizat de conștientizare și durere [2].

Efectele negative ale singurătății în mediul adolescentin sunt: depresia, tentative de suicid, insomnie, afecțiuni psihice, anxietate, paranoia sau atacuri de panică, probleme de imunitate și agresivitate etc. Acestea sunt unele efecte negative menționate de toți savanții care au cercetat singurătatea.

С.Г. Корчагина consideră că singurătatea este un fenomen psihic care poate fi abordată ca: sentiment, proces, atitudine, stare, trebuință [3, pp.21-22**].**

- ✓ ***Singurătatea ca sentiment*** este determinată de experiența unei persoane cu privire la diferența sa față de ceilalți, în urma căreia apare o anumită barieră psihologică în comunicare, un sentiment de neînțelegere și respingere de sine de către alți oameni. Sentimentul de singurătate este adesea asociat cu conștientizarea că este imposibil, cel puțin la această etapă, să ai o relație strânsă cu cineva. Desigur, vorbim despre relații bazate pe acceptare reciprocă, afecțiune și înțelegere.
- ✓ ***Singurătatea ca proces*** este o pierdere treptată a abilităților individului de a percepe și de a se conduce de normele existente în societate. Ca urmare a procesului de singurătate, individul devine incapabil de a accepta normele sociale, își pierde statutul de subiect social.
- ✓ ***Singurătatea ca atitudine*** este imposibilitatea de a accepta lumea ca scop în sine și valoare în sine. În același timp, individul, analizându-și relațiile cu alte persoane, nu se integrează în spațiul social din jur.
- ✓ ***Singurătatea ca poziție de viață*** este o nedorință conștientă de a menține relații apropiate cu oricine: mamă, tată, frate, soră, ca să nu mai vorbim de prieteni, pur și simplu ei nu există. Cu toate acestea, astfel de oameni, de regulă, nu au propriii lor copii sau îi abandonează. O persoană este înstrăinată nu doar de ceilalți, de propriul său fel, ci și de lume în ansamblu – valorile, idealurile, normele acesteia. Singurătatea ca poziție de viață este aleasă și chiar dezvoltată în mod conștient de unele persoane.
- ✓ ***Singurătatea ca stare*** – este limitată temporal; incapacitatea individului de a simți pierderea integrității interne, armoniei cu lumea; nedorința de a

relaționa cu alți oameni; include componente emoționale și cognitive; cu simptome de acuitate, limite și tensiune.

Scopul studiului nostru constă în dobândirea cunoștințelor aplicative noi privind specificul trăirii sentimentului de singurătate la adolescenții în conflict cu legea după variabila de gen și relațiile lor cu familia.

Eșantionul de cercetare a fost alcătuit din 40 de adolescenți: 20 de gen masculin și 20 de gen feminin, cu vârsta medie m=18,6 ani, aflați la evidență la Biroul de Probațiune, o perioadă de 1-2 ani, pentru diverse infracțiuni.

Metodologia cercetării

Trăirea sentimentului de singurătate la adolescenții în conflict cu legea, proveniți din diferite tipuri de familie, a fost studiată prin aplicarea a două instrumente de cercetare:

1. **Scala de singurătate UCLA** (versiunea 3) de Russel şi Cutrona (1988) (adaptare V.Plămădeală) [2]. Scala UCLA ca instrument unidimensional, concepe singurătatea ca pe o reacţie emoţională negativă faţă de sesizarea unei discrepanţe între nivelul dorit al contactelor sociale, respectiv nivelul realizat al acestora. Scala este alcătuită din **20 de itemi,** cu scorul total al răspunsurilor de la **20** (nivelul cel mai scăzut de singurătate) până la **80** (nivelul cel mai ridicat de singurătate).
2. **Starea tipică a familiei** (după V.M. Minearov). Testul a fost aplicat pentru studierea atmosferei emoţional–psihologice din familie. Instrumentul dat a fost elaborată de către V.M. Minearov (adaptat de L. Savca) [3, pp.100-101].

Ipotezele cercetării:

1. Presupunem că majoritatea adolescenților în conflict cu legea acuză trăirea sentimentului de singurătate.
2. Există diferențe semnificative ale sentimentului de singurătate în funcție de gen.
3. Considerăm că singurătatea se manifestă mai pregnant la acei adolescenți în conflict cu legea, în familia cărora climatul emoţional este un ul nefavorabil.

Rezultatele cercetării

Pentru a confirma prima ipoteză, potrivit căreia majoritatea adolescenților în conflict cu legea acuză trăirea sentimentului de singurătate, am aplicat Scala de singurătate UCLA. Rezultatele analizei nivelului de singurătate sunt prezentate în Figura 1.

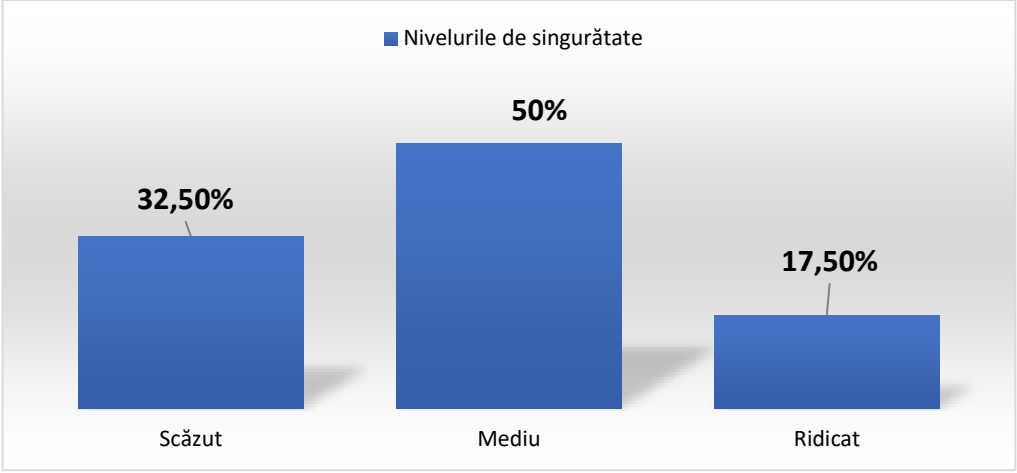

Figura 1. Nivelurile de singurătate la adolescenții în conflict cu legea (testul UCLA, %).

După cum observăm din figura 1, cea mai mare parte din adolescenți – 50% din lotul de cercetare – trăiesc sentimentul singurătății la nivel mediu, iar 17,5% trăiesc acest sentiment la nivel ridicat și numai 32,5% trăiesc un sentiment scăzut de singurătate.

Din datele prezentate în această figură constatăm că singurătatea s-a înregistrat la toți adolescenții în conflict cu legea la toate nivelurile: scăzut, mediu și ridicat, ceea ce confirmă prima ipoteză.

Pentru confirmarea/infirmarea celei de a doua ipoteze, potrivit căreia există diferențe semnificative a sentimentului de singurătate în funcție de gen am realizat analiza calitativă și cantitativă a rezultatelor obținute după variabila de gen. Rezultatele sunt reflectate în Tabelul 1 și confirmă că singurătatea este resimțită atât de fete cât și de băieți.

Tabelul 1. Frecvențele de singurătate repartizate după variabila de gen (testul UCLA)

Genul	Nivelurile	Nr. resp.	%
Feminin	scăzut	5	25
	mediu	12	60
	ridicat	3	15
	Total	20	100
Masculin	scăzut	8	40
	mediu	8	40
	ridicat	4	20
	Total	20	100

Datele din Tabelul 1 pot confirma că 25% (5) dintre fete și 40% (8) dintre băieți trăiesc sentimentul de singurătate la nivel scăzut. Nivelul mediu al singurătății este trăit de 60% (12) dintre fete și de 40% (8) dintre băieți, iar nivelul ridicat este trăit de 15% (3) dintre fete și 20% (4) dintre băieți.

Pentru a evidenția diferențele de gen, la analiza datelor am utilizat metoda parametrică Independent Simple T-Test (T student) (Tab. 2). Rezultatele obținute **t=0,352, p≤0,675** denotă că trăirea sentimentului de singurătate generală la adolescenții în conflict cu legea indică lipsa unei diferențe statistic semnificative între adolescente și adolescenți. Astfel, ipoteza 2, conform căreia există diferențe semnificative ale sentimentului de singurătate în funcție de gen nu s-a confirmat.

Tabelul 2. Tabelul sumar al analizei testului T-Student (UCLA)

Variabila	Genul	Media	T-student	df	Pragul de semnificație
Singurătate generală UCLA	Feminin	44,15	0,352	38	0,675
	Masculin	46,15			

Pentru a releva relația dintre trăirea sentimentului de singurătate la adolescenții în conflict cu legea și climatul din familia de origine am aplicat testul *Starea tipică a familiei* (V.M. Minearov). Rezultatele analizei care prevăd scalele atmosferei emoţional–psihologice din familie, care predomină la acești adolescenți, sunt reflectate în Tabelul 3.

Tabelul 3. Rezultatele testului privind Starea tipică a familiei (%)

Stare	Nr. subiecți	%
Relații armonioase și satisfacție generală	25	62
Insatisfacție generală în familie	6	15
Încordare neuropsihică	6	15
Anxietate în familie	3	8
Total	40	100

În urma analizei datelor am constatat că *satisfacția generală în familie* au indicat 62% (25 persoane), iar 15% (6 persoane) dintre adolescenți trăiesc *insatisfacție generală,* 15% (6 persoane) *trăiesc un sentiment negativ* de *încordare neuropsihică,* iar 8% (3 persoane*) au o stare de anxietate în familie*. Astfel, conchidem că 38% dintre adolescenții în conflict cu legea sunt relații tensionate cu familia.

Pentru a confirma a treia ipoteză, potrivit căreia singurătatea se manifestă mai pregnant la acei adolescenți în conflict cu legea în familiile cărora persistă

un climat emoţional nefavorabil, am efectuat analiza statistică a datelor de la testul de singurătate UCLA și starea tipică a familiei prin intermediul testului de corelație dintre două variabile independente Bravis Pearson.

Tabelul 4. Corelația la variabilele UCLA și Starea tipică a familiei

Corelația Pearson			
		Testul de singurătate UCLA	**Starea tipică a familiei**
Testul de singurătate UCLA	Corelația Pearson	1	,626
	N	40	40
Starea tipică a familiei	Corelația Pearson	,626	1
	N	40	40

Conform analizei, am obținut coeficientul de corelație r=,626, p≤0,001. Astfel, corelație pozitivă și medie spre puternic statistic semnificativă, cea ce a confirmat ipoteza 3 (Tabelul 4.), precum că singurătatea se manifestă mai pregnant la acei adolescenți în conflict cu legea, în familiile cărora climatul emoţional este unul nefavorabil.

În mare parte apariția și trăirea singurătății la adolescenții care se află în conflict cu legea este condiționată și de faptul că ei nu au încredere suficientă în oameni, în puterea capacităților umane, nu sunt suficient de sinceri și binevoitori, din cauză că au rupt relațiile cu familia, fapt ce îi face să se alăture grupurilor neformale, în care riscul de a încălca legea este extrem de ridicat.

Concluzii generale și recomandări

Studiul sentimentului de singurătate la adolescenții în conflict cu legea a contribuit la formularea următoarelor concluzii:

1. Singurătatea reprezintă o experiență interioară, subiectivă care nu este identică izolării sociale obiective și solitudinii, un fenomen neplăcut și nedorit însoțit de o stare de stres, frustrare, depresie, dependență etc., precum și rezultatul unui deficit în relațiile sociale.
2. Singurătatea este trăită la toate nivelurile atât de adolescenți, cât și de adolescente în conflict cu legea. Până la 67,5% dintre adolescenți au marcat nivelul mediu și nivelul ridicat al singurătății, care necesită asistență psihologică.
3. Din numărul total de adolescenți din lotul de cercetare până la 38% trăiesc *insatisfacție generală, un sentiment sever emoțional negativ față de încordarea neuropsihică* și anxietatea în familia de origine din cauza atitudinii negative a membrilor familiei fața de adolescent.

4. Rezultatele studiului confirmă că adolescenții în conflict cu legea trăiesc singurătatea mai intens în urma ruperii relațiilor cu familia.

Rezultatele studiului experimental al sentimentului de singurătate la adolescenții în conflict cu legea oferă prilejul de a înainta următoarele recomandări:

a) Studierea mai amplă a relațiilor interpersonale ale adolescenților cu membrii familiei și aplanarea conflictelor dintre ei în faza inițială.
b) Elaborarea și implementarea programelor corecționale de către psihologii școlari pentru diminuarea singurătății și dezvoltarea stării de bine la adolescenți.

Referințe:

1. SAVCA, L. *Psihologia personalității în dezvoltare*. Chișinău: Sirius, 2003. 152 p. ISBN 9975-921-35-3.
2. PLĂMĂDEALĂ, V. *Trăirea sentimentului de singurătate la tineri*. Autoreferat al tezei de doctor în psihologie. Chișinău, 2018.
3. КОРЧАГИНА, С.Г. *Психология одиночества*. Учебное пособие. Москва: Московский психолого-социальный институт, 2008. 228 с. ISBN 978-5-9770-0076-5.
4. GEOFFREY BOOTH, G. *Post announcement drift and income smoothing: finish evidence*, 1996.
5. SAVCA, L., VÂRLAN, M. *Psihoteste*. Vol.II. Chișinău: Univers Pedagogic, 2008. ISBN 978-9975-48-062-8.
6. ФУРДУЙ, Ф.И. *Стресс и одиночество. Стресс и здоровье*. Кишинев, 1990. 239 с.

Date despre autor:

Lucia SAVCA, doctor, conferențiar universitar, Institutul de Științe Penale și Criminologie Aplicată, Chișinău, Republica Moldova
E-mail: luciasavca@mail.ru
ORCID: 0000-0001-6858-0011